

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Ing. L.**, bytom I., proti žalovanému **Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom Župné nám. 13, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 4555/2009/51/RK zo 04. februára 2010, o žiadosti o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 3S/257/2010-67 z 28. októbra 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 3S/257/2010-67 z 28. októbra 2011 **p o t v r d z u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) zamietol žiadosť žalobkyne o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, nakoľko jej právoplatným uznesením Krajského súdu v Bratislave, č. k. 3S/257/10-37 z 24. augusta 2010 nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, pretože k nemu nesplnila zákonné predpoklady, čím nie je splnená jedna z troch kumulatívnych podmienok na ustanovenie právneho zástupcu v zmysle ustanovenia § 30 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) na ustanovenie zástupcu z radov advokátov. S poukazom na priznané majetkové pomery žalobkyne bol krajský súd toho názoru, že pomery žalobkyne v tomto prípade neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdneho poplatku, a preto nemohol jej žiadosti o ustanovenie zástupcu z radov advokátov vyhovieť.

Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie poukazujúc na to, že jediný zdroj jej príjmov je dôchodok, ktorý je vo výške cca 360 eur až 370 eur v závislosti na kurze českej koruny a eura. Z tohto jediného príjmu platí náklady na bývanie – 219 eura, elektrickú energiu 32 eura a plyn 10 eura. Zo sumy, ktorá jej zostáva, nie je možné, aby uhradila náklady na právneho zástupcu. Z uvedeného dôvodu žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie vydané dňa 28. októbra 2011 zrušil v celom rozsahu, a aby jej priznal ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné priznať úspech.

Podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a/ zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa ustanovenia § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú, a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa ustanovenia § 30 OSP v znení účinnom od 01. januára 2012 účastníka, ktorý požiada o ustanovenie advokáta a u ktorého sú predpoklady, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, súd odkáže na Centrum právnej pomoci. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Podľa § 372t OSP na konania začaté do 31. decembra 2011 sa použijú predpisy účinné od 01. januára 2012.

Vo všeobecnosti treba uviesť, že Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov ako i možnosť účastníka konania požiadať o ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Je pritom povinnosťou účastníka vierohodným spôsobom preukázať súdu svoje pomery, ktoré sú rozhodujúce pre posúdenie dôvodnosti jeho žiadosti. V súvislosti so skúmaním splnenia zákonných podmienok, ktoré treba skúmať v každom konaní samostatne, berie súd na zreteľ nielen majetkové, zárobkové a osobné pomery žiadateľa, ale i na jeho celkové pomery, ako i charakter sporu a výšku súdneho poplatku. Nedostatočné majetkové pomery a žiadny príjem môže síce žiadateľ subjektívne vnímať ako krajné a ťaživé, ale ešte nemusia predstavovať dôvod, pre ktorý by boli naplnené podmienky v zmysle ustanovenia § 138 ods. 1 OSP.

Predpokladom, aby mohlo byť vyhovené žiadosti účastníka na ustanovenie zástupcu z radov advokátov, je splnenie zákonných podmienok, v dôsledku ktorých by bol súdom oslobodený od platenia súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 OSP. Zákonodarca teda v právnej norme § 30 OSP aj naďalej podmieňuje právo na priznanie zástupcu z radov advokátov pre zabezpečenie ochrany práv len tomu účastníkovi, ktorému by súd priznal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 OSP.

Táto podmienka u žalobkyne splnená nebola. I keď krajský súd vo svojom rozhodnutí z 24. augusta 2010, č. k. 3S/257/2010-37 vychádzal z pomerov žalobkyne v čase rozhodovania, ani podľa názoru najvyššieho súdu nenastala taká ich zmena, ktorá by vzhľadom na ustanovenie § 138 ods. 1 OSP odôvodňovala priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov ani za súčasných pomerov žalobkyne.

Z listín predložených žalobkyňou aj podľa názoru najvyššieho súdu nevyplýva, že by jej pomery odôvodňovali, aby jej súd priznal oslobodenie od zaplatenia súdnych poplatkov, hoci aj sčasti, pretože z predložených dokladov je zrejmé, že žalobkyňa sa nenachádza v takej sociálnej alebo finančnej tiesni, ktorá by odôvodňovala priznanie oslobodenia, keďže treba zohľadniť aj výšku súdneho poplatku (66 eur) ako aj ustanovením § 138 ods. 1 OSP danú zákonnú podmienku, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie. Z uvedených dôvodov mal krajský súd pre svoje rozhodnutie, že žalobkyňa nesplňa zákonné podmienky na ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov, dostatok skutkových podkladov (včítane vyjadrenia žalovaného – č. l. 64-66) a vyvodil z nich i správny právny záver.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené dôvody napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky záverom dáva žalobkyni do pozornosti, že podľa § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony je s účinnosťou od 01. januára 2012 poskytnutie právnej pomoci možné aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve. Žalobkyňa sa teda môže so svojou žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci obrátiť priamo aj na Centrum právnej pomoci (www.legalaid.sk).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. januára 2012

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Petra Slezáková